

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 MVA

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Næringskomiteen v/saksordfører Bengt Rune Strifeldt

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref. 20210218	Vår kontaktperson Martin Eggen	Dato 25.04.2021

Skriftlig innspill til representantforslag 288 L

NOF takker for anledningen til å gi innspill og anbefaler at forslaget forkastes.

Nydyrking av myr ikke nødvendig for å sikre norsk selvforsyning eller jordbruk over hele landet

Jordbruksvirksomheten er en betydningsfull distriktsnæring som sikrer oss nødvendig matproduksjon. Topografiske og klimamessige særegenheter har skapt variasjon i biotoper, med tradisjonelt små driftsenheter og høy grad av lokal ressursutnyttelse. Men effektivisering av produksjonen i norsk jordbruk har bidratt til at det samlede produksjonsvolumet i jordbruket har økt med over 85 % siden 1959. I samme periode er antall registrerte jordbruksbedrifter redusert fra 198 000 til 42 000, mens totalt jordbruksareal bare er minimalt mindre. Antall jordbruksbedrifter ble i perioden 1999 – 2018 redusert med 44 %, og utgjorde 39 700 enheter i 2018. Fra 1989 til 2018 var reduksjonen på 60 %. Medregnet leiejord økte gjennomsnittlig jordbruksareal fra 100 daa i 1989 til 250 daa i 2018. Det har vært en økning i gjennomsnittlig engareal på enheter med eng fra 74 til 213 daa, og tilsvarende for korn fra 107 til 271 daa, se [Tiltak for bakkehekkende fugler i jordbrukslandskapet. NOF-Rapport 2020-3.](#)

Med andre ord får vi stadig færre hender i jordbruket til å forvalte nesten like store arealer. Vanskelig tilgjengelige areal som tidligere ble brukt til beitemark og slåtte går raskt ut av produksjon når små- og mellomstore gårdsbruk legges ned, og ressursgrunnlaget løsrives fra gården. En utvikling mot nedleggelse av jordbruksenheter i distrikts-Norge kan ikke tilskrives manglende muligheter til å nydyrke myr. I perioden 2006-2018 var det en dobling i antallet søknader om nydyrking i Norge, og man antar at rundt 30-40 % av nydyrkingen har vært foretatt i myr. Utviklingen har altså skjedd *til tross for* muligheten til å nydyrke myr, kanskje også på grunn av særdeles store muligheter til å omgjøre naturlige og/eller mindre påvirkede habitater til fulldyrkede åker og eng.

Vårt mest kostnadseffektive klimatiltak

Utallige rapporter viser at nydyrkingsforbudet ikke er noe trussel mot nasjonale miljømål knyttet til selvforsyningsgrad eller matproduksjon. Det finnes fortsatt et stort nydyrkingspotensialt på mineraljord, i å bevare eksisterende matjord og ta tilbake areal som har gått ut av drift. Ciceros rapport [Forbudet mot nydyrking av myr: Bakgrunn, effekter og utfordringer](#) (2020) også at forbudet mot nydyrking av myr er et effektivt klimatiltak, forutsatt at dispensasjonsmulighetene som ligger i *Forskrift om nydyrking* blir praktisert slik de er ment.

I Klimameldingen varslet regjeringen at de vil utrede mulighetene for beskyttelse av myr i flere sektorer. Det generelle forbudet mot nydyrking av myr må sees som et første steg mot en lang

bedre ivaretagelse av våtmarkene. En slik utvikling er helt nødvendig for å nå nasjonale og internasjonale miljømål.

Konsekvenser av nydyrking av myr

- 1) Ved ødeleggelse av myr og våtmark forsvinner ikke viktige leveområder for våtmarksfugler. Nær halvparten av fugleartene på den norske rødlista (34 av 82 arter) er tilknyttet ferskvann og våtmark. Det er den regjeringsbestilte rapporten [Økosystemtjenester fra våtmark](#) som slår dette fast. Våtmarksfugler er habitatspesialister, og mister stadig sine leveområder på grunn av arealnedbygging og forstyrrelser. Bevaringstiltak på stor skala er trolig viktigste middel mot den pågående nedadgående trenden. Vern og restaurering av våtmarker og avbøtende tiltak ved arealbruksendringer viktig tiltak for tilstandsforbedring.
- 2) Også mange «jordbrukstilknyttede» arter er avhengige av tilstrekkelig med udyrket areal for å kunne gjennomføre hekkingen. Ifølge tall fra Miljødirektoratet er tilbakegangen for fugler i kulturlandskapet på hele 40 % siden 2000. Bestandsnedgang hos fugler og annen biodiversitet i jordbrukslandskapet er hovedsakelig antatt å være forårsaket av nedleggelse eller intensivering av jordbruksdrift. Mange av artene er spesielt avhengig av fuktareal og våtmark. Nydyrking skjer naturlig nok ofte i restareal i nærheten av allerede fulldyrket areal.
- 3) I norske myrer ligger det enorme mengder klimagasser. Myra alene lagrer rundt 3500 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Til sammenligning var de totale norske utslippene i 2019 på 50,3 millioner tonn. Når den økologiske tilstanden til våtmarkene i Norge stadig blir svekket, innebærer det en større sårbarhet for klimaendringer, at viktige økologiske funksjoner forringes og at bestandene av allerede truede arter reduseres ytterligere. Jordbruket og matproduksjon representerer en fornybar næring som vil måtte være en bærebjelke i det grønne skiftet. Da må den også bli mer klimavennlig og spille på lag med naturen. [Rundt 30 prosent av klimagassutslippene fra jordbruket har kommet av nydyrking av myr.](#)

Forutsigbarhet og erfaringer med forbudet

NOF har jobbet i saksfeltet i mange år, både med den tidligere utgaven av forskrift om nydyrking, og med den reviderte versjonen. Vi har vært bekymret for om dispensasjonsmulighetene vil uthule det generelle forslaget slik at det generelle forbudet ikke får de positive følger man er ute etter. Om denne bekymringen er berettiget, er det for tidlig å konkludere på. At man mangler en samlet oversikt dispensasjoner som blir gitt, gjør arbeidet utfordrende. Å innhente kunnskap om effekter og omfang vil være viktig fremover. Å legge til rette for en slik kunnskapsinnhenting, slik at man i fremtiden kan gjøre opp status rundt fordelene med forbudet og evt. mindre gunstige effekter, er nødvendig. Vi ser for oss at det er nødvendig å stramme inn mulighetene for å gi dispensasjon. Det er også betimelig å minne på at det generelle forbudet mot nydyrking av myr er helt ferskt, og at man må kunne forvente enn viss forutsigbarhet i myndighetens politikk. Vi ber at Senterpartiets forslag ikke får støtte.

For Norsk Ornitologisk Forening

Kjetil Aa. Solbakken

Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær